

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ

**Полтавський державний аграрний університет
Institute of European Education (Болгарія)
Національний аграрний університет Вірменії
University of Opole (Польща)
International Slavic University (Македонія)
ISMA University (Латвія)**

Кафедра захист рослин

**IV Міжнародна науково-практична
інтернет-конференція
«Сучасні аспекти і технології у захисті рослин»**

*28 листопада 2023 року
м.Полтава*

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ

**Полтавський державний аграрний університет
Institute of European Education (Болгарія)
Національний аграрний університет Вірменії
University of Opole (Польща)
International Slavic University (Македонія)
ISMA University (Латвія)**

Кафедра захист рослин

**IV Міжнародна науково-практична
інтернет-конференція
«Сучасні аспекти і технології у захисті рослин»**

28 листопада 2023 року

м. Полтава

УДК 632.93

3-38

Сучасні аспекти і технології у захисті рослин : матеріали IV Міжнародної наук.-практ. інтернет-конф. (м. Полтава, 28 листопада 2023 р.). Полтава: ПДАА, 2023. 150 с.
ISBN 978-617-8231-35-4.

Міністерство освіти і науки України, Державна наукова установа «Український інститут науково-технічної експертизи та інформації» (УкрІНТЕІ), Посвідчення № 442 від 27 жовтня 2023 р. (IV Міжнародна науково-практична інтернет-конференція «Сучасні аспекти і технології у захисті рослин»).

У збірнику представлені тези, присвячені сучасним проблемам захисту і карантину рослин, фітосанітарного моніторингу та розвитку агроєкосистем України. Матеріали призначені для наукових співробітників, викладачів, здобувачів вищої освіти та аспірантів вищих навчальних закладів, фахівців і керівників сільськогосподарських підприємств АПК різної організаційно-правової форми господарювання та всіх, кого цікавить проблематика сучасного захисту рослин в агроєкосистемах України.

The collection presents theses devoted to modern problems of plant protection and quarantine, phytosanitary monitoring and development of agroecosystems of Ukraine. The materials are intended for researchers, teachers, graduates and graduate students, specialists and managers of agricultural enterprises of various organizational and legal forms of management and all who are interested in modern plant protection in agroecosystems of Ukraine.

РЕЦЕНЗЕНТИ:

Доля Микола Миколайович – доктор сільськогосподарських наук, професор, завідувач кафедри інтегрованого захисту і карантину рослин Національного університету біоресурсів і природокористування України, член-кореспондент Національної академії аграрних наук України.

Поспелов Сергій Вікторович – доктор сільськогосподарських наук, професор, завідувач кафедри землеробства і агрохімії імені Сазанова Полтавського державного аграрного університету.

Рекомендовано до друку Вченою радою Полтавського державного аграрного університету (протокол № 5 від 26.12.2023 року)

Матеріали друкуються в авторській редакції мовами оригіналів. За виклад, зміст і достовірність матеріалів відповідальні автори.

© Полтавський державний аграрний університет, 2023

ЗМІСТ

РОЗДІЛ 1. ІСТОРИЧНІ АСПЕКТИ ЗАХИСТУ І КАРАНТИНУ РОСЛИН	9
Білявський Ю. В., Білявська Л. Г.	ВИДАТНІ ФІТОПАТОЛОГИ ПОЛТАВЩИНИ 9
Білявський Ю. В., Білявська Л. Г., Сокирко М. П.	130 РОКІВ ДОВГОСТРОКОВОМУ ДОСЛІДУ «ЦІЛИНА» 12
Коцюрба І. О., Піщаленко М. А.	ЖИТТЄВИЙ ШЛЯХ ОГЛОБЛІНА ДМИТРА ОЛЕКСІЙОВИЧА 14
Каленіченко Н. О., Піщаленко М. А.	МИКОЛА ВАСИЛЬОВИЧ КУРДЮМОВ – ЗАСНОВНИК ВІТЧИЗНЯНОЇ ПРИКЛАДНОЇ ЕНТОМОЛОГІЇ 16
Демченко О. В., Піщаленко М. А.	ПЕРШЕ ЕНТОМОЛОГІЧНЕ БЮРО ПОЛТАВСЬКОГО ГУБЕРНСЬКОГО ЗЕМСТВА 19
Писаренко В.М., Піщаленко М.А., Пономаренко С.В., Логвиненко В.В.	РОЗВИТОК ЗАГАЛЬНИХ ПРИНЦИПІВ ДОСЛІДЖЕННЯ ЕНТОМОФАУНИ АГРОЦЕНОЗІВ НА ПОЛТАВЩИНІ В КІНЦІ ХІХ - НА ПОЧАТКУ ХХ СТОЛІТТЯ 21
Самородов В. М., Кигим С. Л.	ЕНТОМОЛОГІЧНІ ЗВИТЯГИ ДМИТРА ОГЛОБЛИНА (1893-1942): ДО 130-РІЧЧЯ ВІД ДНЯ НАРОДЖЕННЯ ВЧЕНОГО 25
Самородов В. М., Шиян О. О.	ГОЛОВНА ПРАЦЯ ЕНТОМОЛОГА М.В. КУРДЮМОВА (1885-1917) ТА ЇЇ ПОСТУП КРИЗЬ СТОЛІТТЯ 28
РОЗДІЛ 2. ФІТОСАНІТАРНИЙ МОНІТОРИНГ. ІНТЕГРОВАНІЙ ЗАХИСТ	32
Білявська Л. Г., Білявський Ю. В.	ПОШИРЕННЯ ПІДГРИЗАЮЧИХ СОВОК У СОСВІХ АГРОЕНОЗАХ 32
Борзих О. І., Круть М. В.	ПРОГНОЗУВАННЯ ФІТОСАНІТАРНОГО СТАНУ АГРОЦЕНОЗІВ (ІННОВАЦІЙНІ РОЗРОБКИ) 35
Бялас В. В., Гіболенко І. В.	ФІТОСАНІТАРНА СИТУАЦІЯ ЩОДО РЕГУЛЬОВАНИХ ШКІДЛИВИХ ОРГАНІЗМІВ В ПОЛТАВСЬКІЙ ОБЛАСТІ 39
Волошин В. О., Поспелова Г. Д., Нечипоренко Н. І.	ЕЛЕМЕНТИ ЗАХИСТУ ЯЧМЕНЮ ЯРОГО ВІД ЗБУДНИКІВ ГРИБНИХ ХВОРОБ 41
Голосна Л. М., Афанасьєва О. Г.	ПОРІВНЯЛЬНА ОЦІНКА МЕТОДІВ ФІТОПАТОЛОГІЧНОГО АНАЛІЗУ НАСІННЯ ПШЕНИЦІ 44
Гордєєва О. Ф., Біленко О. П., Воропіна В. О.	ІСТОРИЧНИЙ ОГЛЯД ШКІДНИКІВ РІПАКУ НА ПОЛТАВЩИНІ 47
Жиліна Т. Б.	ФІТОСАНІТАРНІ ПРОБЛЕМИ ПОСІВІВ ГОРОХУ ТА ШЛЯХИ ЇХ ВИРІШЕННЯ 49
Заворотній Б. Ю.,	ФУНГІЦИДИ РЕКОМЕНДОВАНІ В ЗАХИСТІ ЗЕРНОВИХ 52

Поспелова Г. Д., Нечипоренко Н. І.	КОЛОСОВИХ КУЛЬТУР	
Костенко М. О.	ФУНГЦИДИ У СИСТЕМАХ ЗАХИСТУ ВІВСА	55
Литвиненко О., Нечипоренко Н. І., Поспелова Г. Д.	ПРИЧИНИ, ФАКТОРИ ТА СКЛАДОВІ ШКОДОЧИННОСТІ ХВОРОБ КАРТОПЛІ	57
Логвиненко В. В.	ПІДВИЩЕНА ШКІДЛИВІСТЬ ПАВУТИННОГО КЛІЩА НА СОЇ У ЗВ'ЯЗКУ ЗІ ЗМІНОЮ КЛІМАТУ	61
Лугова С. В. Шерстюк О. Л.	ВОВЧОК СОНЯШНИКОВИЙ: МЕТОДИ БОРОТЬБИ З НИМ	64
Медведєв С. М.	ОСОБЛИВОСТІ ФІТОСАНІТАРНОГО МОНИТОРИНГУ ПОСІВІВ КУКУРУДЗИ НА ЗЕРНО В УМОВАХ ВИРОЩУВАННЯ ЇЇ ЯК МОНОКУЛЬТУРИ	66
Міленко О. Г., Макаренко А. В., Богомаз А. О.	ХАРАКТЕРИСТИКА ЗБУДНИКА БУРОЇ ПЛЯМИСТОСТІ ЛЮЦЕРНИ	69
Міленко О. Г., Німчин А. В., Міленко Є. Г.	УРОЖАЙНІСТЬ ЗЕРНА КУКУРУДЗИ ЗАЛЕЖНО ВІД СИСТЕМИ ЗАХИСТУ ПОСІВІВ ВІД БУР'ЯНІВ	72
Писаренко В. М., Піщаленко М. А., Даценко Є. В., Юровський К. І.	ОСОБЛИВОСТІ ЕНТОМОКОМПЛЕКСУ ФІТОФАГІВ АГРОЦЕНОЗІВ ГОРОХУ В ПОЛТАВСЬКІЙ ОБЛАСТІ	74
Писаренко В. М., Піщаленко М. А., Кучеренко В. В., Бондаренко В. А.	ОСОБЛИВОСТІ КОМПЛЕКСУ ФІТОФАГІВ АГРОЦЕНОЗІВ КАПУСТИ ПОЛТАВСЬКОЇ ОБЛАСТІ	77
Сергієнко В. Г., Шита О. В.	РОЗВИТОК ХВОРОБ СОЇ ЗА РІЗНИХ СПОСОБІВ ОБРОБІТКУ ГРУНТУ	79
Сірченко В. М., Онїпко В. В., Нечипоренко Н. І.	ФІТОСАНІТАРНИЙ СТАН НАСІННСВОГО МАТЕРІАЛУ ПЕРСПЕКТИВНИХ ЛІКАРСЬКИХ РОСЛИН	82
Шокало Н. С., Котенко О. Г.	ЕФЕКТИВНІСТЬ ЗАСТОСУВАННЯ ГРУНТОВИХ ГЕРБІЦИДІВ В АГРОФІТОЦЕНОЗІ СОНЯШНИКУ	85
РОЗДІЛ 3. ЕКОЛОГІЗАЦІЯ АГРАРНОГО ВИРОБНИЦТВА		86
Верпека О. О., Юрченко С. О.	ВПЛИВ МІКОРИЗНОГО ПРЕПАРАТУ МІКОФРЕНД НА ФОРМУВАННЯ БІОМЕТРИЧНИХ ПОКАЗНИКІВ ГІБРИДІВ СОНЯШНИКУ	86
Войтенко Р. В., Дерев'янко В. І., Юрченко С. О.	ЗНАЧЕННЯ ПЕРЕДПОСІВНОЇ ОБРОБКИ НАСІННЯ МІКРОДОБРИВАМИ В ТЕХНОЛОГІЇ ВИРОЩУВАННЯ КУКУРУДЗИ	88
Грицай Ю. Ю., Коваленко Н. П.	ОСНОВНІ ВИДИ ТРИХОГРАМИ ТА ЇЇ ВИКОРИСТАННЯ	90

Дрижирук В. В.	РЕЗУЛЬТАТИ ЗАСТОСУВАННЯ БІОПРЕПАРАТУ Блу™ N У ПОСІВАХ СІЛЬСЬКОГОСПОДАРСЬКИХ КУЛЬТУР В УМОВАХ ГОСПОДАРСТВ ПОЛТАВСЬКОЇ ОБЛАСТІ	92
Лаврський Є. О., Конєва Т.О., Коваленко Н.П.	ЗАСТОСУВАННЯ РЕГУЛЯТОРІВ РОСТ ДЛЯ ПІДВИЩЕННЯ ВРОЖАЙНОСТІ ГІБРИДІВ КУКУРУДЗИ	95
Мороз Є. О., Коваленко Н. П.	ВИКОРИСТАННЯ ТРИХОГРАМИ У БІОЛОГІЧНОМУ КОНТРОЛІ ШКІДНИКІВ СІЛЬСЬКОГОСПОДАРСЬКИХ КУЛЬТУР	97
Пелих В. Ю., Дзюба Є. В.	ВИКОРИСТАННЯ РЕГУЛЯТОРІВ РОСТУ У БОРОТЬБІ З КОРЕНЕВИМИ ГНИЛЯМИ ОГІРКА	99
Писаренко В. М., Піщаленко М. А., Тригуб В. В., Печоркін І. Ю.	ОСОБЛИВОСТІ ВИКОРИСТАННЯ ЕНТОМОФАГІВ В УМОВАХ ЗАХИЩЕНОГО ҐРУНТУ	102
Ткаленко Г. М., Киричук І. В., Гораль С. В.	ЕФЕКТИВНІСТЬ БІОПРЕПАРАТУ ТРИХОДЕРМІН У ЗАХИСТІ БУРЯКА СТОЛОВОГО ПРОТИ ХВОРОБ	105
Тімченко К. А., Вискуб Р. С., Чугрій Г. А.	ВПЛИВ ЕЛЕМЕНТІВ БІОЛОГІЗАЦІЇ ВИРОЩУВАННЯ ЯЧМЕНЮ ЯРОГО НА РОЗВИТОК РОСЛИН ТА СТУПІНЬ УРАЖЕННЯ СІТЧАСТИМ ГЕЛЬМІНТОСПОРІОЗОМ	106
Усов Ю. В.	ВИКОРИСТАННЯ БІОЛОГІЧНИХ ЗАСОБІВ ДЛЯ ЗАХИСТУ ОВОЧЕВИХ КУЛЬТУР У ТЕПЛИЧНИХ ГОСПОДАРСТВАХ	108
Шерстюк О. Л.	ЗАСТОСУВАННЯ ЕКОЛОГІЧНО БЕЗПЕЧНИХ ЗАСОБІВ ЗАХИСТУ РОСЛИН У СУЧАСНІЙ СИСТЕМІ ЗЕМЛЕРОБСТВА	110
РОЗДІЛ 4. СЕЛЕКЦІЯ, НАСІННИЦТВО ТА ГЕНЕТИЧНІ РЕСУРСИ РОСЛИН		112
Капштик Д. П., Криворучко Л. М.	ВИПРОБУВАННЯ СОРТІВ СОЇ В УМОВАХ ПП «ТЕПЛИВСЬКА КАЛИНА» ПИРЯТИНСЬКОГО РАЙОНУ ПОЛТАВСЬКОЇ ОБЛАСТІ	112
Мищенко А. В., Маренич М. М.	ФОРМУВАННЯ ВРОЖАЙНОСТІ І ЯКОСТІ ЗЕРНА СОРТІВ ПШЕНИЦІ ОЗИМОЇ РІЗНОГО ПОХОДЖЕННЯ	114
Охріменко Д. В., Коваленко Н. П.	ПРИЙОМИ ПІДВИЩЕННЯ ВРОЖАЮ ТА МАСИ ОДНОЗУБКОВИХ ЦИБУЛИН ЧАСНИКУ ПОСІВНОГО	116
Рибальченко А. М., Уфанцев М. С.	ФОРМУВАННЯ ПРОДУКТИВНОСТІ СУЧАСНИХ СОРТІВ ГОРОХУ ЗАЛЕЖНО ВІД СОРТОВИХ ВЛАСТИВОСТЕЙ	118
РОЗДІЛ 5. РОСЛИННИЦТВО		120
Баган А. В., Кузьмін Д. С.	ЕФЕКТИВНІСТЬ ВИКОРИСТАННЯ СТИМУЛЯТОРА РОСТУ ДЛЯ ПІДВИЩЕННЯ УРОЖАЙНОСТІ ВІВСА ПОСІВНОГО	120
Баган А. В., Пунтус О. В.	ВПЛИВ СТИМУЛЯТОРА РОСТУ ГУМІФЛІД НА УРОЖАЙНІСТЬ ПШЕНИЦІ М'ЯКОЇ ОЗИМОЇ	123
Бараболя О. В.,	ОСОБЛИВОСТІ РОСТУ ТА РОЗВИТКУ КУКУРУДЗИ	125

ВПЛИВ СТИМУЛЯТОРА РОСТУ ГУМІФІЛД НА УРОЖАЙНІСТЬ ПШЕНИЦІ М'ЯКОЇ ОЗИМОЇ

Баган А. В., Пунтус О. В.

Полтавський державний аграрний університет

Потреба у біостимуляторах росту на основі гуматів останнім часом дуже зростає, оскільки однією із переваг даних препаратів є їх антистресова дія. Так, дані стимулятори росту рекомендують використовувати як під час вегетації рослин, так і для передпосівної обробки насіння. Також їх можна застосовувати під час позакореневого підживлення як самостійно, так і в бакових сумішах [4].

Серед таких препаратів є активатори ґрунту, які поліпшують його агрохімічний склад. Передпосівна обробка насіння гуматами забезпечує стійкість рослин до стресових умов середовища. Крім того, дані препарати сприяють розвитку кореневої системи та формуванню фотосинтетичного апарату рослин [2, 5].

Гумінові препарати покращують використання азоту та інших поживних речовин рослинами ячменю. Позитивно впливають на рослини пшениці під час позакореневого підживлення. Так, використання препарату Гумістар сприяло поліпшенню якості зерна пшениці під час передпосівної обробки насіння, а саме: маси 1000 зерен, натури зерна, числа падання та вмісту білка в зерні. Інші гумати підвищують рівень урожайності та поліпшують показники якості зерна ячменю [1].

Хоча інші дослідження стверджують і про незначний вплив даних препаратів на ріст і розвиток рослин. Але все ж таки диференційоване використання гуматів сприяють кращому засвоєнню рослинами макро- і мікроелементів, що має позитивний вплив на урожайність та якість продукції [3-4].

Метою нашого дослідження було вивчення рівня урожайності сортів пшениці м'якої озимої Вільшана, Богдана та Мудрість одеська залежно від обробки стимулятором росту Гуміфілд в умовах ФГ «Тренд» Полтавського району Полтавської області.

В умовах даного підприємства було проведено сівбу досліджуваних сортів пшениці м'якої озимої посівним матеріалом першої генерації за наступними варіантами досліду: без обробки (контроль); обробка насіння пшениці м'якої озимої стимулятором росту Гуміфілд (0,2 кг/т); обробка насіння стимулятором росту Гуміфілд (0,2 кг/т) + позакореневе підживлення посівів пшениці м'якої озимої у фазі виходу в трубку (0,1 кг/га).

Облік врожайності варіантів досліду проводили згідно загальноприйнятих методик. Попередник протягом років досліджень – соя. Досліди закладали з обліковою площею ділянки 25 м². Повторність – чотириразова.

IV Міжнародна науково-практична інтернет-конференція «Сучасні аспекти і технології у захисті рослин», Полтава 2023

За результатами проведених досліджень було встановлено рівень урожайності пшениці м'якої озимої залежно від сортових властивостей та обробки стимулятором росту.

Так, урожайність пшениці озимої у 2021 році була більшою і становила по сортах відповідно: сорт Богдана – 5,41-5,68 т/га; сорт Мудрість одеська – 5,99-6,24 т/га; сорт Вільшана – 6,43-6,70 т/га.

У 2021 році за фактором сорту по всіх варіантах сорти Мудрість одеська і Вільшана істотно перевищували за урожайністю сорт Богдана та суттєво за даною ознакою також відрізнялися між собою.

За фактором обробки стимулятором росту у всіх сортів пшениці озимої варіант обробки насіння + позакореневе підживлення даним препаратом істотно перевищував контроль. У решти варіантів досліджу суттєвої різниці не виявлено.

Урожайність сортів пшениці озимої у 2022 році була найменшою і залежно від варіанту обробки варіювала таким чином: сорт Богдана – 4,20-4,47т/га; сорт Мудрість одеська – 4,83-5,13 т/га; сорт Вільшана – 5,20-5,52 т/га.

За фактором сорту дані сорти Мудрість одеська і Вільшана істотно перевищували за урожайністю сорт Богдану, але суттєво за даною ознакою не відрізнялися між собою.

За фактором обробки у всіх сортів пшениці озимої варіант обробки насіння + позакореневе підживлення даним препаратом істотно перевищував контроль.

Урожайність пшениці озимої у 2023 році була дещо більшою, порівняно із 2022-тим роком, і дорівнювала по сортах відповідно: сорт Богдана – 4,63-5,00т/га; сорт Мудрість одеська – 5,31-5,62 т/га; сорт Вільшана – 5,68-6,02 т/га.

За фактором сорту також сорти Мудрість одеська і Вільшана істотно перевищували за урожайністю сорт Богдану, але суттєво за даною ознакою не відрізнялися між собою.

За фактором обробки також у всіх сортів пшениці озимої варіант обробки насіння + позакореневе підживлення істотно перевищував контроль.

Таким чином, у середньому за роки досліджень за урожайністю пшениці м'якої озимої можна виділити сорт Вільшану з варіантом обробки насіння + позакореневе підживлення препаратом Гуміфілд, яка становила відповідно 6,08т/га.

Бібліографія:

1. Fedotov G. N., Shoba S. A., Fedotova M. F., & Demin V. V. (2018). On the probable nature of biological activity of humic substances. *Eurasian Soil Science*, 51 (9), 1034-1041.
2. Баган А.В., Неводничий С.В. Вплив стимулятора росту Foliar Concentrate на посівні якості насіння сортів нуту звичайного (*Cicer arietinum*). *Таврійський науковий вісник*. 2023. 131. С. 10-17.
3. Баган А.В., Тритяк В.І. Вплив регулятора росту Емістим С на продуктивність пшениці м'якої озимої. *Матеріали науково-практичної інтернет-конференції «Сучасні напрями та досягнення селекції і насінництва сільськогосподарських культур»* (30 березня 2021 року, м. Полтава). Полтава: ПДАА, 2021. С. 69-71.

4. Маренич М.М., Гангур В.В., Попова К.М., Ляшенко В.В., Кабак Ю.І. Ефективність гумінових стимуляторів за умови передпосівної обробки насіння зернових культур. *Вісник ПДАУ*. 2020. № 3. С. 70-78.
5. Юрченко С. О., Баган А. В., Омеліч М. В. Формування посівних якостей насіння сортів арахісу залежно від обробки стимулятором росту "1R Seed Treatment". *Таврійський науковий вісник*. 2021. № 117. С. 164-171.

ОСОБЛИВОСТІ РОСТУ ТА РОЗВИТКУ КУКУРУДЗИ

Бараболя О. В., Кравець С. О.

Полтавський державний аграрний університет

Кукурудза одна з високопродуктивних злакових культур універсального призначення, яку вирощують як для технічного, так і для кормового та продовольчого використання. Згідно статистичних даних нарощування темпів виробництва гібридів зерна кукурудзи в Україні залишається як відомо однією з найважливіших проблем сучасного розвитку агропромислового комплексу взагалі. Нині основним спрямуванням та напрямком ефективного розвитку вітчизняного зернового господарства є його інтенсифікація, це як відомо розширене відтворення виробництва зерна та насіння кукурудзи [1].

Причини, що заважають агровиробникам в прискореному зростанню валових зборів зерна кукурудзи, це добре відомі: недотримання агротехніки вирощування кукурудзи, певні порушення технологічної дисципліни виробниками. Далеко не у всіх господарствах забезпечується оптимальна густина висіву рослин кукурудзи, також може допускатися висока забур'яненість посівів це зумовлене порушенням в системі основного і передпосівного обробітку ґрунту перед посівом насіння та догляду за посівами кукурудзи. Окрім того, урожай кукурудзи може втрачатися в результаті доволі таки значного подовження терміну збирання із за погодних умов. Недостатньо або взагалі не використовуються широкі можливості сучасних гібридів в господарствах [2,4].

Закордонні компанії пропонують насіння різних гібридів з точки зору продуктивності та зрілості, які потребують детального та детального вивчення нових умов росту та рекомендацій найпродуктивніших у виробництві. Піонер щороку проводить 287 DEMO на фермах у різних кліматичних зонах України для вирощування гібридів кукурудзи різної зрілості та офіційно зареєстровані, а Dupont забезпечує захист цих культур шляхом власного виробництва.

Не гірші за зарубіжні сорти та гібриди і вітчизняні селекційні зразки. У наших умовах актуальна селекція на холодостійкість, високі темпи початкового росту, жаростійкість, а також потужність кореневої системи, що сприяє стійкості рослин проти прикореневого вилягання, поширеного в зоні [3].